

Nyilatkozat

2022/04. számú nyilatkozat a digitális euró tervezési lehetőségeinek magánélet- és adatvédelemi szempontjairól

Elfogadás időpontja: 2022. október 10.

Az Európai Adatvédelmi Testület a következő nyilatkozatot fogadta el:

2021 júliusában az Európai Központi Bank (EKB) úgy határozott, hogy a lehetséges digitális euróval kapcsolatos 24 hónapos vizsgálati szakaszt indít, amelynek célja – ha megerősítést nyer – a digitális euró kibocsátása két vagy három évvel később¹.

Tekintettel arra, hogy egy ilyen projekt megvalósítása nagy kockázatot jelenthet az európai polgárok számára az alapvető jogokra és szabadságokra nézve, az Európai Adatvédelmi Testület levelet adott ki², amelyben emlékeztetett a magánélet védelmére, valamint a beépített és alapértelmezett adatvédelemre, illetve tanácsot adott a témával kapcsolatban a vizsgálati szakaszban. Az EKB pozitív választ követően az Európai Adatvédelmi Testület szakértői találkozókba kezdett az adatvédelmi tisztviselővel és a digitális euróért felelős operatív csoporttal, amelyek nagyon hasznosnak bizonyultak a projekt jobb megértéséhez. Ezek az eszmecserek lehetővé tették az Európai Adatvédelmi Testület számára, hogy rendszeres visszajelzést adjon az EKB operatív csoportjának a projektnek a magánélet védelmére és az adatvédelemre gyakorolt szakpolitikai hatásairól.

2022 februárjában az Európai Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) bejelentette azon szándékát, hogy 2023-ban előterjeszti a digitális euró uniós jogba való bevezetését támogató uniós jogalkotási eszköz tervezetét³. Végezetül az eurócsoport 2021-ben és 2022-ben több tematikus megbeszélést is tartott a projekt fő szakpolitikai vonatkozásainak nyomon követése érdekében, ideértve a magánélet védelmével és az adatvédelemmel kapcsolatos szempontokat is.

¹További információk: [GYIK a digitális euróról \(europa.eu\)](https://www.gyik.europa.eu/), 8. kérdés.

² https://edpb.europa.eu/system/files/2021-07/edpb_letter_out_2021_0111-digitaleuro-toecb_en_1.pdf

³ Az Unió helyzetéről szóló bizottsági szándéknyilatkozat https://state-of-the-union.ec.europa.eu/system/files/2022-09/SOTEU_2022_Letter_of_Intent_HU.pdf

Mivel az EKB Kormányzótanácsa a közelmúltban lépéseket tett a vizsgálati szakasz tervezési döntéseinek első részhalmozásával kapcsolatban, nevezetesen a digitális euró online/offline elérhetőségével, az adatvédelmi szinttel és az adattovábbítási mechanizmusokkal kapcsolatban, az Európai Adatvédelmi Testület írásban emlékeztetni kíván az elmúlt évben kiadott iránymutatásra és álláspontra.

A magánélet védelme és a beépített és alapértelmezett adatvédelem

Előzetes megjegyzésként az Európai Adatvédelmi Testület emlékeztet¹ arra, hogy a magánélet és az adatok nagyon magas színvonalú védelme – a polgárok által kifejezett elvárásokkal összhangban – alapvető fontosságú az európaiak jövőbeli digitális euróba vetett bizalmának biztosításához, ami a projekt sikerének kulcsfontosságú tényezője. Összehasonlítva a fizikai készpénzzel és annak az adatvédelmet és a szabadságjogokat érintő kedvező tulajdonságaival, biztos, hogy a már amúgy is rendkívül versengő és hatékony fizetési környezetben akkor lenne kiemelkedő az az érték, amelyet a digitális euró kínál, ha magas szinten biztosítaná az adatvédelmet – amit a közzsférának kell nyújtania –, és ez döntő jelentőségű lenne az uniós polgárok általi elfogadás ösztönzésében. Ezen oknál fogva kell a digitális eurót a lehető leginkább a fizikai készpénzhez hasonlóan kialakítani.

Az Európai Adatvédelmi Testület azt ajánlja, hogy a beépített és alapértelmezett adatvédelem elveinek az alkalmazandó adatvédelmi rendelkezésekkel összhangban történő teljesítése érdekében a vizsgálati szakasz vizsgálja meg a már rendelkezésre álló vagy észszerű időn belül más módon skálázható különböző technológiai megoldásokat, hogy így lehetővé váljon a különböző tervezési döntések összehasonlítása az adatvédelem tekintetében. E tekintetben az EKB által elfogadott tervezési döntéseknek az összes érintett kockázat dokumentált hatásvizsgálatán kell alapulniuk, miközben továbbra is előnyben kell részesíteni a magánélet védelmét erősítő innovatív technológiákat (például e-cash, nulla ismeretű bizonyítás).

A vizsgálati szakasz e részében – amint azt az EKB és az érdekelt felek konzultációja során bemutatott dokumentumok is tükrözik⁴ – az EKB Kormányzótanácsa a tranzakciók validálásának jellege és a digitális euró (online vagy offline) használatának típusa alapján jóváhagyta a magánélet védelmére és az adatvédelemre vonatkozó tervezési döntéseket, amelyeket *a digitális euró vizsgálati szakaszában elért eredményekről szóló, nemrégiben közzétett EKB-jelentés*⁵ is megerősített.

A tranzakciók rendszerszintű validálásának és nyomon követésének elkerülése

Az Európai Adatvédelmi Testület megjegyzi, hogy az EKB által választott „alapforgatókönyv” egy online elérhető digitális euró kidolgozása a tranzakciók harmadik fél általi validálásával⁵. Az ilyen tervezési döntés bizonyos személyes adatok (köztük a tranzakciós adatok) teljes átláthatóságát jelentené a harmadik fél számára a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem céljából. Egy offline, a kis értékű érintéses fizetésekhez kellő magánügyleteket és állományokat magában foglaló modell, és egy online, „szelektív adatvédelmi”⁵ megközelítést alkalmazó modell bevezetését, amelynél csak a

---

⁴https://www.ecb.europa.eu/paym/digital_euro/investigation/governance/shared/files/ecb.degov220504_fou_nddesignoptions.en.pdf?6350327ade6044017df4df0a8812b7dc

⁵https://www.ecb.europa.eu/paym/digital_euro/investigation/profuse/shared/files/dedocs/ecb.dedocs22092_9.en.pdf; 5-8. oldal.

nagy értékű tranzakciókat érintené a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni ellenőrzés, az „alapfogatókönyvön túlmutató” megoldásként jelölik meg, amelyek további vizsgálatokat igényelnek.

Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. és 8. cikkében foglalt szakpolitikai célkitűzések, valamint a kizárólag a közzféra által teljesíthető magas szintű adatvédelmi normák érdekében nem mindig lehet helyénvaló előírni a tranzakciók harmadik fél általi validálását. A szabályozási ellenőrzéseket főszabályként – szükség esetén – utólag és célzottan, konkrét pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat fennállása esetén kellene elvégezni. Előfordulhat, hogy a digitális euróval kapcsolatos összes (és minden egyes) tranzakció validálása nem felel meg a szükségesség és arányosság adatvédelmi elveinek az EUB ítélkezési gyakorlatának⁶ értelmezése szerint.

Offline és online adatvédelmi küszöbérték

Mindezek alapján az Európai Adatvédelmi Testület azt javasolja, hogy az alapfogatókönyvben mind az offline, mind az online módozatok tekintetében vezessenek be egy, a tranzakciók értékében kifejezett „adatvédelmi küszöbértéket”, amely alatt nem kerülhet sor a tranzakciók nyomon követésére, ezáltal bizalmat teremtve a polgároknak, hogy a digitális euróban történő napi fizetéseknél a magánéletük védelme megvalósul, és tükrözve, hogy ezek alacsony kockázatot jelentenek a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem szempontjából. A nyomkövetés hiánya azt jelenti, hogy a kis értékű tranzakciókat nem vetik alá ellenőrzésnek, és nem szerepelnek a közvetítő számvitelében.

Az Európai Adatvédelmi Testület továbbá azt ajánlja, hogy a digitális euró modellezésekor a lehető leginkább ragaszkodjanak az offline és online is elérhető „peer-to-peer” módszerhez, szemben a számlalapú modellel. Amennyiben a digitális euró működéséhez szükség lenne számlára, az Európai Adatvédelmi Testület azt javasolja, vizsgálják meg, hogy működése csökkentheti-e a bankkal vagy elektronikuspénz-számlákkal való összekapcsolódásokat, és ha igen, hogyan, addig az időpontig, amikor a felhasználók pénzt töltenek digitális eurótárcájukba vagy vesznek fel onnan, mint jelenleg az ATM-ek esetében⁷.

Külön szabályozási keretre van szükség

Az Európai Adatvédelmi Testület ezenkívül azt ajánlja, hogy dolgozzanak ki a digitális euróra vonatkozó olyan külön jogi keretet, amely kifejezetten rendezi az adatvédelemmel, illetve a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos kérdéseket, valamint más jogi kérdésekkel is foglalkozik. Az elektronikus fizetésekre vonatkozó jelenlegi jogi keret⁸ valóban nem tűnik megfelelőnek egy olyan eszköz esetében, mint a digitális euró, mivel a szakpolitikai célkitűzések és a közvélemény elvárásainak megfelelő bizalmi szint tekintetében jelenleg eltérő jellemzőkkel

---

⁶ Lásd különösen: A C-511/18. sz. La Quadrature du Net és társai ügyben 2020. október 6-án hozott ítélet, ECLI:EU:C:2020:791; A C-203/15. sz. Tele2 Sverige AB ügyben 2016. december 21-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2016:970; A C-207/16. sz. Ministerio Fiscal ügyben 2018. október 2-án hozott ítélet, ECLI:EU:C:2018:788.

⁷ Bankjegykiadó automaták vagy készpénzfelvételre használt bankautomaták.

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/110/EK irányelve (2009. szeptember 16.) az elektronikuspénz-kibocsátó intézmények tevékenységének megkezdéséről, folytatásáról és prudenciális felügyeletéről, valamint az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/2366 irányelve (2015. november 25.) a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról.

rendelkezik az elektronikus fizetések más módjaitól. Az Európai Adatvédelmi Testület azt ajánlja, hogy ez a külön jogi keret képezze részét az uniós intézmények által tervezett „alapfogatókönyvnek”.

Az Európai Adatvédelmi Testület ezért üdvözli a Bizottság azon szándékát, hogy 2023-ban javaslatot tesz egy ilyen jogi keretre. A Testület készen áll arra, hogy ezt követően megfelelő iránymutatást nyújtson a Bizottságnak és a társjogalkotóknak annak biztosítása érdekében, hogy figyelembe véve a digitális euró bevezetésének valamennyi releváns célkitűzését, megfelelő egyensúly jöjjön létre az adatvédelem és más célkitűzések, például a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem között. Ez az iránymutatás alapulhat e nyilatkozaton, szükség esetén informális találkozókon, valamint az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos közös véleményén a Bizottság jogalkotási eszközeinek tervezetéről.

Az érintettek jogait és szabadságait érintő kockázatok megfelelő előzetes értékelését illetően az Európai Adatvédelmi Testület emlékeztet arra, hogy a jelenlegi adatvédelmi rendelkezésekkel összhangban adatvédelmi hatásvizsgálatra lesz szükség. Az Európai Adatvédelmi Testület további ajánlása, hogy az adatvédelemre és a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre vonatkozó kockázátértékeléseket együtt kell elvégezni annak érdekében, hogy mielőtt konkrét tervezési alternatívákat javasolnak, átfogóan fel lehessen mérni és mérsékelni lehessen a valamilyen módon egymással összefüggő két kockázatot.

A nyilvános demokratikus vita ösztönzése

Az Európai Adatvédelmi Testület végezetül felszólítja az Európai Központi Bankot és az Európai Bizottságot, hogy fokozzák a digitális fizetések során alkalmazandó adatvédelemről folytatott nyilvános vitát. Az Európai Adatvédelmi Testület véleménye szerint az EKB és a Bizottság kihasználhatná a civil társadalom és a tudományos körök további külső hozzájárulásaiból származó előnyöket azzal kapcsolatban, hogy a digitális euró projektje a gyakorlatban hogyan felelhet meg a legmagasabb szintű adatvédelmi normáknak.

Az Európai Adatvédelmi Testület üdvözli az EKB digitális euróval foglalkozó operatív csoportjával eddig folytatott gyümölcsöző eszmecserét, és készen áll arra, hogy további tanácsokkal lássa el az EKB-t a feltáró szakaszban, felülvizsgálva és elmélyítve az elképzelt tervezési lehetőségeket, ami kulcsfontosságú hozzájárulás az egyének alapvető adatvédelmi jogait tiszteletben tartó sikeres digitális euró projekthez.

A prototípus-készítés⁹ e-kereskedelmi felhasználási esetének végrehajtását illetően az Európai Adatvédelmi Testület annak biztosítását javasolja, hogy a javaslat teljes mértékben összhangban legyen a Schrems II. ítélettel és más alkalmazandó adatvédelmi szabályokkal.

Az Európai Adatvédelmi Testület részéről

az elnök

(Andrea Jelinek)

---

⁹ <https://www.ecb.europa.eu/paym/intro/news/html/ecb.mipnews220916.hu.html>